

ETT FÖRSVAR FÖR GENUSFORSKNING ÄR ETT FÖRSVAR FÖR DEMOKRATIN

Runt om i Europa hotas genusforskning och i takt med det ökar också mobiliseringen till skydd för detta forskningsfält. En rad feministiska organisationer och nätverk har under den senaste månaden visat sin solidaritet och sitt stöd till ungerska genusforskare vars utbildningsprogram hotas av nedläggning av den ungerska regeringen. Universitetets autonomi utmanas. Det är mycket som tyder på att liknande attack mot genusvetenskap och kritisk forskning kommer att äga rum även i Sverige i ett klimat där kritiska forskare och journalister ständigt hotas.

När vi skriver denna krönika går valrörelsen in i sin sista vecka. Genusforskning och arbetet för jämställdhet på förskolor har kommit i särskilt fokus och de populistiska utspelen har varit många. KD:s partiledare Ebba Busch Thor skiljer i en intervju i *DN* på arbetet med jämställdhet och att ”låtsas som om kön inte finns”. Det senare menade hon är ”genusflum” (<https://www.dn.se/nyheter/politik/ebba-busch-thor-vi-ska-inte-latsas-som-att-kon-inte-finns/>). SD:s Paula Bieler har uttryckt sig på nästan identiskt sätt (<https://www.dn.se/nyheter/politik/nej-den-har-bilden-ger-inte-en-korrekt-bild-av-sds-jamstalldhetspolitik/>). Denna post-fakta-retorik kompletteras med populistiska utspel om att pojkar inte ska få leka med bilar utan tvingas till dockvrån. Genusforskning, och särskilt pedagogisk sådan, avfärdas också när den används av förskollärare runt om i landet. Politiker såväl i lokalpress som nationellt förlöjligar förskollärarens arbete. Föraktet för kritisk forskning uttrycktes också av Sara Skyttedal (KD). Tv-programmet *Uppdrag granskning*, som gjort en stor sak av att det fanns en överrepresentation av utlandsfödda bland de som dömts för sexbrott, kritiserades mycket hårt av professor Jerzy Sarnecki. Detta föranledde Skyttedal att på Twitter skriva att hon engagerade sig politisk med syfte att sätta stopp för kriminologiprofessor Jerzy Sarnecki vars forskning (som Skyttedal kallar propaganda) anses skada brottsoffer (<https://twitter.com/skyttedal/status/1032890841042481152>).

SD:s resa över det svenska politiska landskapet är värd att reflektera över. Från att ha varit en marginell röst i svensk politik för tio år sedan är de nu

ett av de största partierna med närvaro i de flesta av landets kommuner. Inför riksdagsvalet ställde *Curie – en tidning från vetenskapsrådet* en fråga till alla partier om vad som uppfattas vara den viktigaste forskningspolitiska frågan. SD är det enda partiet som skiljer ut och problematiserar ett enskilt forskningsfält. I svaret står att läsa: ”SD vill också att den genusforskning som bedrivs ska vila på samma vetenskapliga grunder som all annan forskning. Idag är vi kritiska till en del av genusforskningen och den har fått karaktären av en överideologi.” (<https://www.tidningencurie.se/nyheter/2018/05/08/vilken-arden-viktigaste-forskningspolitiska-fragan-2/>) Genusforskning misstänkliggörs och skiljs ut från annan forskning. Genusforskningens förmodade inflytande på hela universitetet skapar därtill en förståelse av detta genusforskningsfält som något farligt också för andra vetenskaper. SD är naturligtvis inte ensamma om detta. På nätet återfinns en mängd bloggar där genusforskning misstänkliggörs. På Facebook är det ett återkommande tema i vissa grupper. Under 2017–2018 pågick också en hätsk debatt om genusvetenskap och dess antagna ovetenskaplighet. *SV*D:s ledarskribent Ivar Arpi hävdade exempelvis att genusvetenskap fungerade som en ”överkyrka” på svenska universitet (3/11 2017). Samma idé om att genusforskningen och genusvetenskap infiltrerar och därmed hotar andra vetenskaper, ja till och med den fria forskningen, framfördes alltså även här.

SD är inte enbart ett rasistiskt parti, som i sitt principprogram motiverar sin fientlighet mot framförallt utomeuropeiska migranter genom att understryka vikten av den gemensamma svenska identitet man förmodas få genom en ”nedärvd essens”. De är också ett radikalt anti-feministiskt parti med en agenda som syftar till att skapa, introducera och etablera en ny-patriarkal regim. I partiets principprogram formeras en norm om en familj, bestående av ett heterosexuellt par med en nedärvd svensk essens, med barn. Bland riksdagsledamöter och lokala SD-politiker samt i de tal Jimmie Åkesson själv hållit runt om i Sverige har migranter fått bära skulden för allt negativt som händer i landet – från vårdköer och välfärdssamhällets antagna kollaps till skogsbränder – medan feminister och genusforskare anses ansvariga för ”försvagandet” av den svenska nationen genom sin kritik mot vad som ses som önskvärt och självklart: tydliga binära könsroller och lyckliga ”svenska” heterosexuella familjer.

Det skulle kunna hävdas att i valtider blir konturer tydliga och konfrontation ligger i retorikens kärna. Men mycket tyder på att attacken mot kritisk forskning och mot universitets autonomi är fundamental för den nya tid som dessa röster och deras politiska partier förkroppsligar.

Under några dagar strax innan valet skrev över 300 personer under ett upprop med syfte att skydda kritisk forskning och det svenska universitetets autonomi.

Under hösten kommer SGF att kontakta rektorer och dekaner för att tydliggöra nödvändigheten av att försvara genusforskning och genusforskare.

Vi måste också minnas att genusforskning attackeras för att som akademiskt fält ha producerat kunskap som ifrågasätter vad som uppfattas som normalt, naturligt och rätt. Det är uppfattningar och normer som ger vissa makt och inflytande medan andra ställs utanför. Det är också normer som gör vissa liv levbara och omöjliggör andra. I kritiska samtal och i dialog med en rad sociala rörelser förkroppsligar genusvetenskaplig kunskap både ett systematisk avslöjande av ojämlika förhållanden men också en rad visioner. Genusforskningen bidrar därmed till ett utvecklande av demokratin. Vi hoppas och tror på fortsatt mobilisering för genusforskningsfältet och kritisk forskning.

Diana Mulinari, ledamot i SGF:s styrelse

Lena Martinsson, ordförande i SGF:s styrelse